

GYORSJELENTÉS

a Nemzetközi Ifjúsági Dohányzás Felmérés (Global Youth Tobacco Survey - GYTS) 2016.évi hazai megvalósításának eredményeiről

A felmérést a WHO és az amerikai CDC 1998-ban indította útjára. Az adatfelvételt rendszeres időközönként valósítják meg a projektben résztvevő országok. Magyarország 2003-ban csatlakozott a kutatási projekthez, az adatfelvétel 2016-ban 5. alkalommal történt meg hazánkban (korábbi adatfelvételek: 2003, 2008, 2012, 2013). A magyarországi GYTS a cigaretta és más dohánytermékek fogyasztásának, valamint az e-cigaretta használatának gyakoriságáról, illetve a dohányfogyasztás öt meghatározó tényezőjéről szolgáltat adatokat: hozzáférés/elérhetőség, ár, passzív dohányzás, leszokás, média és reklám, valamint iskolai tananyag. Ezek az eredmények jól hasznosíthatók egy átfogó hazai dohányzásellenőrzési program összetevőiként is. A 2016. évi GYTS 5. hazai adatfelvétele is egy iskolai-alapú felmérés volt, amelyben 7-9. évfolyamba járó tanulók vettek részt.

Két lépcsős rétegzett csoportos mintavételi eljárást alkalmaztunk a 13-15 éves korosztályt illetően a 7., 8., és 9. évfolyamokra vonatkozóan. A mintavételi keret magában foglalta az összes magyar iskolát minden azonosított évfolyammal, évfolyamok illetve települési kategóriák szerint rétegezve, reprezentálva a különböző városi és vidéki területeket Magyarországon. Az első lépcsőben az iskolák beválasztásának valószínűsége arányos volt a különböző évfolyamokra beiratkozott diákok számával és a település kategóriával. A második mintavételi lépcsőben a kiválasztott iskolából egy osztály véletlenszerű kiválasztása történt meg. Az iskolák választási aránya 94%-os volt, 244 osztályból összesen 3.798 tanuló vett részt a 2016. évi magyarországi GYTS felmérésben.

A FELMÉRÉS EREDMÉNYEI A VIZSGÁLATI TÉMAKÖRÖK ALAPJÁN

Gyakoriságok

32%-uk kipróbálta már valaha a dohányzást (fiúk =32%, lányok =32%)

25,5%-uk az elmúlt 30 napban is fogyaszt valamilyen dohányterméket (fiúk =25%, lányok =26%)

18%-uk az elmúlt 30 napban cigarettázik (fiúk =16%, lányok= 20%)

5%-uk jelenleg naponta cigarettázik (fiúk =4%, lányok =6%)

2% -uk szívott szivart az elmúlt 30 napban (fiúk =2%, lányok =2%)

8%-uk szívott kézzel sodort cigarettát az elmúlt 30 napban (fiúk =7%, lányok = 9%)

9% -uk szívott pipát / vízpipát az elmúlt 30 napban (fiúk = 10%, lányok =8%)

11%-a azoknak, akik már kipróbálták a dohányzást, 10 éves kora alatt próbálta először (fiúk =14% ,
lányok =8%)

14%-uk valószínűnek tartja, hogy a következő 12 hónapban dohányozni fog (fiúk =12%, lányok =16%).

Hozzáférés és elérhetőség

9%-uk otthon szokott dohányozni

21%-uk a Nemzeti Dohányboltban veszi a cigarettát

27%-át azoknak, akik Nemzeti Dohányboltban próbáltak vásárolni, a koruk miatt nem szolgálták ki.

Passzív dohányzás

19%-uk otthonában zárt helyen az ő jelenlétükben dohányoznak
36%-uk otthonán kívüli zárt helyeken dohányfüstnek van kitéve
99% -uk egyetért a dohányzást tiltásával az otthonán kívüli helyeken
72%-uk úgy gondolja, hogy mások dohányzása káros az ő számára
45%-uknak legalább egyik szülője dohányzik
29%-uknak dohányzik az édesanyja
34%-uknak dohányzik az édesapja
14%-uknak a legtöbb vagy minden barátja dohányzik.

Leszokás

51%-uk megpróbált legalább egyszer leszokni az elmúlt évben a dohányzásról
32%-uk már kapott valaha segítséget a leszokáshoz
15%-uk mindig úgy érzi, hogy reggel rögtön rá kell gyújtania.

Média és reklám

45%-uk látott dohányzásellenes média üzeneteket TV-ben
20%-uk látott dohányzásellenes üzenetet (megelőzés, leszokás segítés) hirdetőtáblán
17%-uk látott dohányzásellenes hirdetést (megelőzés, leszokás segítés) újságban v. magazinban
7%-uknak van valamilyen reklámtárgya valamely cigaretta márka logójával
54%-uk látott dohányzásellenes média-üzenetet az interneten az elmúlt 30 napban
93%-uk látott dohányzó színészeket TV-ben, videón, DVD-n vagy moziban
23%-uk az iskola területén naponta látja a tanárait iskolaidőben dohányozni
24%-uk az iskola területén naponta látja a diáktársait iskolaidőben dohányozni.

Iskolai tananyag

68%-uk részt vett az osztályban olyan egészségfejlesztési programon, amely a dohányzás ártalmairól is szólt
59%-uk részt vett oktatáson ebben a tanévben a dohányzás hatásairól
8%-uk emlékei szerint az óvodában beszéltek neki a dohányzásról.

További információ:

Demjén Tibor
vezető
Dohányzás Fókuszpont

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Egészségügyért Felelős Államtitkárság
Országos Tisztifőorvosi Feladatokért Felelős Helyettes Államtitkárság
Egészségfejlesztési és Szűrési Koordinációs Főosztály
Addiktológiai Fókuszpontok Osztálya
H-1054 Budapest, Széchenyi utca 14. III. em. 306.
Mobil: (+36) 30 444 5682
Email: tibor.demjen@emmi.gov.hu
Honlap: <http://www.dohanyzasvisszaszoritasa.hu/index.html>